

МОДЕЛЮВАННЯ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ У СПОРТІ

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У СТРІЛЬБІ СТЕНДОВІЙ

Грибовський Віталій

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. Робота присвячена висвітленню питань застосування технічних засобів у стрільбі стендовій. Проаналізовано думку тренерсько-викладацького складу з проблем використання тренажерної техніки під час навчально-тренувальних занять.

Ключові слова: стрільба стендова, тренажерні прилади, «холоста стрільба».

Актуальність. Проблеми, які виникають у стрілецьких видах спорту на сучасному етапі, як правило, пов'язані з можливістю подальшого вдосконалення професійних навиків людини, зброї та взаємодії елементів системи «стрілець—зброя—мішень» [2, 4].

Для виховання стрільців-спортсменів високого класу необхідно вміло і раціонально спланувати тренувальний процес підготовки до успішних виступів на змаганнях. Тренеру дуже важливо правильно застосовувати різні засоби навчання та методи спортивного тренування відповідно до рівня спортивної майстерності стрільців. У сучасному спортивному тренуванні широко використовують різноманітні тренажерні пристрої як засоби інтенсифікації та конкретизації розвитку рухових якостей, диференційованого освоєння структур та удосконалення характеристик техніки спортивних вправ. Технічні засоби в спорті — це пристрої, системи, комплекси й апаратура, які застосовуються для тренувального впливу на різні органи і системи організму, для навчання й удосконалювання рухових навичок, а також для одержання інформації в процесі навчально-тренувальних занять з метою підвищення їх ефективності [1, 2, 3, 5].

На даний час є низка класифікацій технічних засобів у спорті: за призначенням, структурою, принципом дії, формою навчання і контролю, логікою роботи та ін. За принципом дії технічні засоби поділяються на світлотехнічні, звукотехнічні, електромеханічні, цифрові моделюючі, кібернетичні й ін. Так, за формою навчання і контролю їх можна розділити на засоби індивідуального, групового і потокового використання. За логікою роботи технічні засоби можуть бути з лінійною чи розгалуженою програмою, тобто вони можуть впливати на окремі органи і системи або бути комбінованими. Залежно від характеру сигналів зворотного зв'язку технічні засоби можуть бути як з альтернативним

вибором рухової дії, так і з вільним конструюванням програми відповіді. Існує безліч видів тренувальних пристроїв і тренажерів за педагогічною спрямованістю та конструкторським вирішенням: з регульованим зовнішнім опором, імітаційні, полегшені лідирування, керованої взаємодії і ін. [2].

У зв'язку з цим, **метою** нашого дослідження було вивчити особливості використання технічних засобів у стрільбі стендовій.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан науково-методичного забезпечення з питань використання різних засобів навчання в стрільбі стендовій.
2. З'ясувати думку тренерсько-викладацького складу, щодо використання у навчально-тренувальному процесі зі стрільби стендової технічних приладів.
3. Вивчити ставлення спортсменів різного рівня спортивної майстерності щодо застосування на заняттях різних засобів навчання.

Для вирішення поставлених завдань застосовувалися наступні **методи** дослідження: аналіз та теоретичне узагальнення даних літератури, соціологічні методи; педагогічні спостереження та методи математичної статистики.

Результати дослідження. З метою вивчення ставлення тренерсько-викладацького складу спортивних шкіл м. Львова до особливостей впровадження ними у навчально-тренувальний процес із спортсменами різного рівня спортивної майстерності спеціальних приладів з метою підвищення рівня технічної майстерності у стрільбі стендовій нами було проведено анкетування. Загалом у опитуванні прийняло участь 4 тренери СДЮСШОР «Сигнал», 1 тренер СК «Колос» і 2 тренери ШВСМ. Серед них 3 є заслуженими тренерами України, 2 — МСМК, 2 — МС.

Як показали дані опитування, лише один з тренерів на сьогоднішній день застосовував у навчаль-

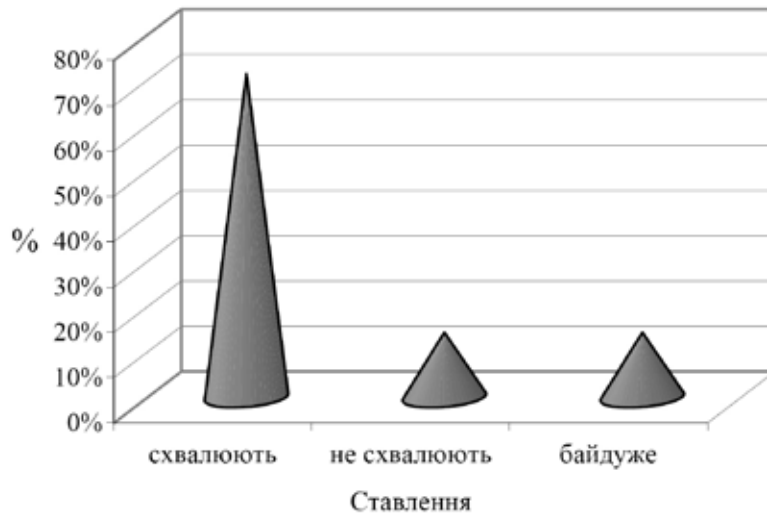

Рис. 1. Ставлення тренерів до використання у навчально-тренувальному процесі спеціального приладу

но-тренувальному занятті спеціальний тренажер для удосконалення технічних дій на стрілецькому стенді за межами України, а саме, під час підготовки спортсменів Польщі зі стрільби стендової. Нажаль на Україні, а не лише у м. Львові, в останні десятиліття не застосовуються додаткові прилади або засоби, які дозволили б інтенсифікувати процес удосконалення техніки стрільби.

Власні педагогічні спостереження та досвід підготовки членів збірної команди України змушує стверджувати, що застосуванню додаткових приладів не приділяється належної уваги. Нажаль не розроблено і не запропоновано раціональне використання технічних засобів у стрільбі стендовій.

Разом з тим, справедливо згадати, що ще у 60-ті роки минулого століття спеціальний пристрій використовувався для збільшення обсягів тренувального навантаження провідними стрільцями колишнього Радянського Союзу. Зокрема, перший чемпіон світу 1962 року в м. Каїр на траншейному стенді львів'янин Володимир Зіменко у своїй підготовці застосовував прилад власної розробки. Однак, у подальшому даній методиці не було приділено належної уваги зі сторони тренерсько-викладацького складу.

Слід зазначити, що і на сьогоднішній час у навчально-тренувальному занятті перевага надається наочним методам спортивного тренування. Так, дійсно наочні методи, значною мірою обумовлюють дієвість процесу тренування. Однак, серед цих методів тренери віддають перевагу лише методично правильному показу окремої вправи та її елементів, який проводить сам тренер. Нажаль практично не

застосовуються відеомагнітофонні записи, макети спортивних площадок та інш.

Опитування провідних тренерів спортивних шкіл м. Львова спонукало нас на пошук шляхів інтенсифікації навчально-тренувального процесу зі стрільби стендової. Окрім того, на пропозицію щодо застосування у навчально-тренувальному процесі спеціального приладу, який сприятиме навчанню та удосконаленню техніки стрільби на круглому стенді ми отримали наступні відповіді, які представлено на рис.1.

Так, більшість тренерів, а це — 71,40 %, схвалюють впровадження у навчальний процес тренажерних пристроїв і згодні їх застосовувати на заняттях; 14,30 % тренерів, на жаль, байдуже, чи буде у них можливість інтенсифікувати навчально-тренувальний процес завдяки застосуванню тренажерів, і 14,30% — взагалі не схвалюють, однак зазначимо, що таку відповідь надали тренери із малим тренерсько-викладацьким стажем.

Ми також звернули свою увагу на те, що на навчально-тренувальних заняттях широко використовуються імітаційні вправи, які виконуються стрільцями. Це є позитивним моментом. Однак, умови проведення такого «холостого тренування» не дозволяють повністю повторити або змодельовати умови стрільби на самому спортивному майданчику. У першу чергу це пов'язано із тим, що у стрільця відсутня мішень, що важливо для здійснення такої технічної дії, як «вскидка» і «проводка». Окрім того, відсутність польоту мішені не дає змогу стрільцю правильно зорієнтувати зброю відносно вильоту і траєкторії польоту мішені.

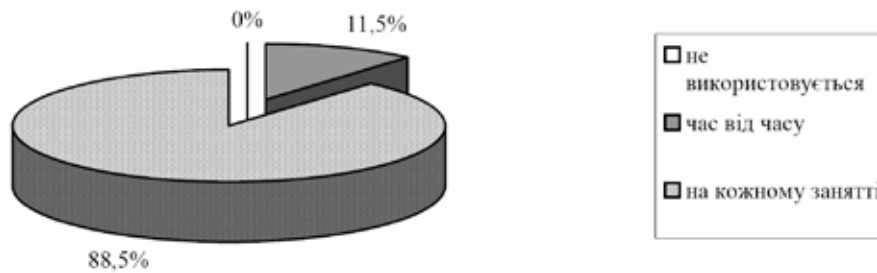

Рис. 2. Використання стрільби без патронів — «холоста стрільба» під час навчально-тренувальних занять

Як показали опитування стрільців щодо частоти використання стрільби без патронів у тренувальному занятті то слід зазначити, що даний спосіб є дуже розповсюдженим і переважає у змісті їх занять. Результати опитування представлено на рис.2.

Так, 88,5% стрільців на кожному занятті як під час розминки, так і в процесі тренування застосовують «холосту стрільбу». І лише 11,5% стрільців проводять її час від часу. Однак, ніхто не зазначив, що взагалі не застосовує даний метод під час навчально-тренувальних занять.

Проведене опитування провідних тренерів та спортсменів різного рівня спортивної майстерності дозволяє зробити наступні **висновки**:

1. На навчально-тренувальних заняттях широко застосовується проведення стрільби без патронів або «холостої стрільби».
2. На думку тренерів доцільно впровадити у навчально-тренувальний процес спеціальний прилад, з метою інтенсифікації процесу навчання у стрільбі стендовій.
3. Спортсмени схвалюють введення у навчально-тренувальний процес спеціального приладу для оволодіння та удосконалення техніки стрільби.

Отримані результати опитування та власний досвід роботи дозволяє припускати думку про доцільність використання у навчально-тренувальному процесі зі стрільби стендової спеціальних приладів та тренажерів.

З метою вивчення використання різних засобів навчання та методів удосконалення навчально-тренувального процесу у стрільбі стендовій нами проводилися візуальні педагогічні спостереження. Акцентувалась увага на особливостях застосування «холостої стрільби» або стрільби без патронів у спортсменів різного рівня спортивної майстерності. Окрім того, нами вивчалось місце застосування спеціальних приладів у навчально-тренувальному процесі.

Педагогічні спостереження також нами проводилися і на змаганнях, щодо вивчення умов підготовки стрільців різного рівня спортивної майстерності до змагальної серії. Враховувалась і черговість серії у вправі кожний день змагань.

У подальшому буде проводитися аналіз співвідношення застосування імітаційних вправ під час підготовки до змагань і безпосередньо на самих змаганнях різного рівня.

Окрім того, з метою підвищення результативності змагальної діяльності стрільців на круглому стенді, нами у навчально-тренувальний процес вперше впроваджено роботу на спеціальному приладі. Спеціальний прилад складається з трьох основних частин: блоку управління і двох приладів з рухомими лазерними пристроями. Блок управління містить різноманітні мікросхеми, акустичний мікрофон, електронне табло, показник таймера та панель на якій розташовані ручки управління функціями блоку. Прилади з рухомими лазерними пристроями представляють собою електромотори до осі яких закріплені лазери. Під дією сигналу, який подається з пульта управління, розпочинається включення та рух даних лазерів, які проєктуються на екран (стінку).

Таким чином, у подальшому ми передбачаємо, що використання спеціального приладу у навчально-тренувальному процесі дозволить нам вивчити динаміку оволодіння та удосконалення техніки стрільби у стрільців різного рівня спортивної майстерності, та підвищити їх результативність.

Список літератури

1. Жилина М.Я. Технические средства в тренировке стрелков // Разноцветные мишени: Сб.стат. и очерков по пулевой, стендовой стрельбе и стрельбе из лука. — М.: Физкультура и спорт, 1986. — С. 42—46.
2. Лопатъев А.О., Чапля Є.Я та ін. Моделивання та технічні засоби в стрілецьких видах спорту // Метод. реком. — Львів, 2002. — 25 с.

3. Михалевский В.М., Платонов О.В. Практичні аспекти застосування технічних засобів контролю в управлінні тренувальним процесом кваліфікованих стрільців // Мат. першої респуб. конф.: «Підготовка спеціалістів з ФКіС в Україні». — Луцьк, Надстир'я. — 1994. — С. 260—262.
4. Пятков В.Т. Теорія і методика стрілецького спорту. — Львів: Інтеллект-Захід, 1999. — 288 с.
5. Салніков О. Технічні засоби в тренуванні стрільців-спортсменів // 36.наук.статей «Молода спортивна наука України». — Львів, 2000. — Вип. 4. — С. 255—257.

Надійшла до редакції 29.05.2008

Грибовский Виталий. К проблеме использования технических средств в стрельбе стендовой.

Цель исследования — изучить особенности использования технических средств в стрельбе стендовой. Задачи исследования: 1. Изучить состояние научно-методического обеспечения по вопросу использования разных средств обучения в стрельбе стендовой. 2. Выучить отношение тренерско-преподавательского состава по вопросу использования в учебно-тренировочном процессе по стрельбе стендовой технических устройств. 3. Изучить отношение спортсменов разного уровня спортивного мастерства по поводу использования на занятиях разных средств обучения.

Методы исследования: анализ и теоретическое обобщение данных литературы, социологические методы, педагогические наблюдения и методы математической статистики.

Работа посвящена освещению вопросов применения технических средств в стрельбе стендовой. Проанализировано мнение тренерско-преподавательского состава по проблеме использования тренажерной техники во время учебно-тренировочных занятий.

Ключевые слова: стрельба стендовая, тренажерные устройства, «холодная стрельба».

Hrybovskyy Vitaliy. To a problem of using technical means in shooting.

Aim of experience — to learn special features of using technical means in shooting. Task of experience: 1. to learn the state of scientific — methodical ensure from the questions from using different means of learning in shooting. 2. To elucidate a thought of teaching-academic staff to a using in study-training process in shooting technical instruments. 3. To learn sportsman's attitude on different level of sports mastery to using different means of studying on trainings.

Experience methods: analysis and theoretical generalization of literature, sociological methods; pedagogical observation and methods of mathematic statistic.

The work is dedicated to light up the questions of using technical means in shooting. Analyzed a thought of teaching-academic stuff from a problem of using trainer techniques under time of study-training occupation.

Key words: shooting, trainer instruments, «shooting without cartridge».

- Є91 **Єфіменко П.Б.** Техніка та методика класичного масажу. — Харків: «ОВС», 2007. — 216 с.
ISBN 966-7858-49-9.

Навчальний посібник вміщує докладний опис техніки виконання основних та додаткових масажних прийомів. Детально описано методику масажу окремих частин тіла людини з точки зору процедури загального гігієнічного масажу. Значна увага приділяється спрямованості механічної дії окремих прийомів, що сприятиме більш чіткому диференціюванню структури часткового масажу з урахуванням анатомічної побудови масажованої ділянки тіла. Автором зроблено спробу уніфікувати термінологію щодо назв окремих масажних прийомів.

Розділи зі спортивного та лікувального масажу вміщують необхідний методичний матеріал для роботи як у спортивній команді, так і лікувальних установах.

Навчальний посібник розрахований на студентів та викладачів вищих навчальних закладів де викладається масаж, а також для тренерів, реабілітологів і масажистів різного профілю.